

AVRUPA KÜLTÜR BAŞKENTİ –EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE

İSTANBUL 2010

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE İSTANBUL'DA SAĞLIK

HEALTH IN ISTANBUL FROM PAST TO PRESENT

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-ISTANBUL UNIVERSITY
TÜRK TIP TARİHİ KURUMU-TURKISH SOCIETY FOR
HISTORY OF MEDICINE
BEYAZIT / İSTANBUL-TÜRKİYE
3-6 Kasım 2010 – November 3-6, 2010**

Değerli Katılımcılar

3-6 Kasım 2010'da Türk Tıp Tarihi Kurumu tarafından İstanbul'da düzenlenecek olan Avrupa Kültür Başkenti - İstanbul 2010, "Geçmişten Günümüze İstanbul'da Sağlık" Uluslararası Kongresi İstanbul'la ilgili olan ve tıp tarihine ışık tutan çok önemli konulara odaklanmaktadır. Bu kongreye yurt içinden ve yurt dışından alanlarında konu ile ilgili araştırmaları olan isimler davet edilmiştir. Dört gün boyunca birbirini izleyecek oturumlarda, Avrupa Kültür Başkenti olan İstanbul'un sağlık hayatı üzerinde çok önemli bildiriler ve konferanslar verilecek ve bu alandaki konular inceden inceye tartışılarak önemli sonuçlar alınacaktır. Böylece Türk Tıp Tarihi Kurumu, bu uluslararası kongreye ilk kez İstanbul'un sağlık hayatını derinliğine inceleme fırsatını araştırmacılara vermiş olacaktır. Ayrıca böyle önemli bir konuyla ilgili çalışmaların bir kitapta toplanacak olması da kültür hazinemizin zenginleşmesi açısından önem taşımaktadır.

Bu etkinlikte bilim ve kültür dünyamızın mensuplarını bir arada görmekten mutluluk duyacağımızı bildirir, saygılar sunarız.

Prof. Dr. İbrahim Başağaoğlu
Türk Tıp Tarihi Kurumu Başkanı
Kongre Başkanı

Prof. Dr. Ayşegül Demirhan Erdemir
Türk Tıp Tarihi Kurumu İkinci Başkanı
Kongre Başkan

Valuable Colleagues

The International Congress "The European Capital of Culture – Istanbul 2010, Health in Istanbul from Past to Present", which is going to be held in Istanbul between 3rd and 6th November 2010 by the Turkish Society for History of Medicine, is focused on some very important topics on Istanbul to provide an illuminating insight into the history of medicine. People from within the country and abroad, who have related studies in their own fields, are invited. In consecutive sessions to end in four days, important papers and conferences are going to be given on health in Istanbul and related issues will be discussed in detail to get some concrete results. In this way and for the first time, the Turkish Society for History of Medicine will give the researchers the chance to thoroughly investigate health in Istanbul. What is more, it is crucially important in terms of enriching our cultural heritage that the studies on such a major topic will all be compiled in a book.

We will be heartily glad to see the prominent members of our world of science and culture together in our congress.

Best Regards,

Prof. Dr. İbrahim Başağaoğlu
President of the
Turkish Society for History of Medicine
President of the Congress

Prof. Dr. Ayşegül Demirhan Erdemir
Vice-President of the
Turkish Society for History of Medicine
President of the Congress

ONURSAL KURUL / HONORARY BOARD

Prof. Dr. Yunus Söylet (*İstanbul Üniversitesi Rektörü*)
Prof. Dr. M. Bilgin Saydam (*İstanbul Tıp Fakültesi Dekanı*)
Prof. Dr. Özgün Enver (*Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Dekanı*)

KONGRE BAŞKANLARI / CONGRESS PRESIDENTS

Prof. Dr. İbrahim Başağaoğlu
Prof. Dr. Ayşegül Demirhan Erdemir

DÜZENLEME KURULU / ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Dr. Öztan Öncel
Prof. Dr. Nil Sarı
Prof. Dr. Zuhâl Özaydın
Yrd. Doç. Dr. Hakan Ertin
Dr. İnci Hot
Dr. Burhan Akgün

ULUSLARARASI BİLİM KURULU / INTERNATIONAL SCIENTIFIC COMMITTEE

Alfabetik olarak / Alphabetically

Prof. Dr. Adnan Ataç	Prof. Dr. İbrahim Yıldırım
Dr. Anne Marie Moulin	Prof. Dr. İlder Uzel
Doç. Dr. Arın Namal	Prof. Dr. İsmail Yakıt
Prof. Dr. Ayşegül Demirhan Erdemir	Prof. Dr. Mebrure Değer
Prof. Dr. Ayten Altıntaş	Prof. Dr. Mustafa Kaçar
Prof. Dr. Bayhan Çubukçu	Prof. Dr. Nil Sarı
Prof. Dr. Ertuğrul Göksoy	Dr. Orhan Küçüker
Prof. Dr. Esin Kâhya	Yrd. Doç. Dr. Oya Dağlar Macar
Prof. Dr. Farid Alakbarlı	Prof. Dr. Öztan Öncel
Prof. Dr. Ferruh Dinçer	Yrd. Doç. Dr. Rainer Brömer
Prof. Dr. Gürsel Ortuğ	Prof. Dr. Rengin Dramur
Yrd. Doç. Dr. Hakan Ertin	Prof. Dr. Sevgi Şar
Doç. Dr. Hanzade Doğan	Prof. Dr. Şahin Aksoy
Prof. Dr. Hüsrev Hatemi	Prof. Dr. Zuhâl Özaydın
Prof. Dr. İbrahim Başağaoğlu	

SOSYAL KURUL / SOCIAL COMMITTEE

Prof. Dr. Adnan Ataç
Yrd. Doç. Dr. Betül Bakır
Arş. Gör. Emrah Kurt
İnanç Özekmekçi

İLETİŐİM / CONTACT

Yrd. Doç. Dr. Hakan Ertin
E-mail: hakanertin@gmail.com

Dr. Sezer Erer
E-mail: turk்தarihikurumu@gmail.com

KONGRE KONULARI

- Bizans Döneminde Tıp
- İstanbul'da Tıp ve Sağlık
- İstanbul'da Sağlık Kurumları
- İstanbul'da Sağlığa Hizmet Edenler
- İstanbul'da Halk Tıbbı
- İstanbul'da Geleneksel Tedaviler ve Şifalı Sular
- İstanbul'da İnançlar ve Sağlık

CONGRESS TOPICS

- Byzantine Medicine
- Health and Medicine in Istanbul
- Health Institutions in Istanbul
- Contributors on Health in Istanbul
- Traditional Medicine in Istanbul
- Traditional Treatments and Healing Waters
- Faiths and Health in Istanbul

GENEL BİLGİLER

Kongre Tarihi ve Yeri: Kongre 3-6 Kasım 2010 tarihleri arasında İstanbul'da, İstanbul Üniversitesi Rektörlük Binası Doktora Salonları'nda yapılacaktır.

Kongre Adresi: İstanbul Üniversitesi Rektörlük Binası Doktora Salonları
Beyazıt - İSTANBUL

Kongre Dili: Türkçe ve İngilizce'dir.

Katılım Belgesi: Kongreye kayıt yaptıran katılımcılara kongre sırasında, kayıt masasından verilecektir.

Kredilendirme: Kongre, TTB – STE Kredilendirme Kurulu tarafından kredilendirilecektir.

Slayt ve Teknik Olanaklar: Kongre süresince sunumlarda ekipman olarak barkovizyon, slayt makinesi, tepegöz ve video kullanım olanağı sağlanacaktır. Slaytlar sıra numarası verilerek, disketler sunum yapacak kişinin adı/soyadı yazılı olarak, en az iki oturum öncesinden görevlilere teslim edilmelidir.

Kongre Web Adresi: www.tttk.org.tr

GENERAL INFORMATION

Congress' Venue: Congress will be held at Istanbul University Central Building Doctorate Halls during November 3-6, 2010.

Congress Address: Istanbul University Central Building Doctorate Halls
Beyazıt - ISTANBUL

Official Languages: The official languages will be Turkish and English.

Official Certificate of Attendance: Official certificate of attendance will be given to the congress' delegates during congress.

Guide for Presentation: During the congress projection, slide, overhead projector and video will be used. Slides should be numbered and presentations should be given to the officer before the session.

Congress Web Site: www.tttk.org.tr

PROGRAM / PROGRAMME

3 Kasım 2010 Çarşamba – November 3, 2010 Wednesday

12.00–14.00	Kayıt – Registration	
14.00–15.00	Açılış Töreni– Opening Ceremony	Salon A Hall A
	Saygı Duruşu – Stand in Silence	
	Açılış Konuşmaları – Opening Speeches	
15.00–15.30	Eski Türk Kıyafetleri Defilesi (Kartal Halk Eğitim Merkezi) Old Turkish Clothes Fashion Show (Kadıköy Public Education Center)	
15.30–16.15	Fotoğraflarla Güzel İstanbul İstanbul with Photographs Adnan Ataç	
16.15–16.30	Resim Sergisi (Ülker Erke, Nusret Çolpan) – Exhibition	
16.30–19.00	Açılış Oturumu Opening Session	Salon A Hall A

Oturum Başkanları – Chairpersons: Esin Kâhya – Nil Sarı

16.30-17.00	Osmanlı Darüşşifalarında Tayin Bürokrasisi The Bureaucracy of Appointment to the Ottoman Hospitals – The Darüşşifas Nil Sarı
17.00-17.30	On Sekizinci Yüzyılda Osmanlıda Yaşamış Belli Başlı Hekimlerden Hekimbaşı Gevrekzâde Hafız Hasan Efendi One of the Eminent Physicians in the Ottoman Empire in the Eighteenth Century, Chief Physician Gevrekzâde Hafez Hassan Effendi Esin Kâhya
17.30-18.00	Eusebio Valli (1755-1816) in Istanbul: Report of a Physician on the Plague Bir Hekimin Veba Üzerine Raporu: İstanbul’da Eusebio Valli (1755-1816) Giorgio Zanchin
18.00-18.30	İstanbul’un Türk Diş Hekimliği Tarihinde ve Gelişimindeki Yeri The Situation of Istanbul on the Development and History of Dentistry İlter Uzel
18.30-19.00	The Medical Achievements of Saleh as-Sallum (Died in 1670) Saleh as-Sallum’un Tıbbi Eserleri (Öl. 1670) Abdul Nasser Kaadan

19.30-21.00	Açılış Kokteyli – Welcome Cocktail
-------------	---

4 Kasım 2010 Perşembe – November 4, 2010 Thursday

09.30-11.00 İstanbul'da Tıp ve Sağlık – I Salon A
Health and Medicine in Istanbul – I Hall A

Oturum Başkanları – Chairpersons: Mehmet Aydın – Ayşegül Demirhan Erdemir

09.30-09.45 19. Yüzyılda İstanbul'da Meydana Gelen Bazı Salgınlar ve Kız Kulesinin Karantina Amaçlı Kullanımı
Some Outbreaks of Istanbul in the 19th Century and Used of Maiden's Tower for Quarantine
wer
İbrahim Başağaoğlu, Adnan Ataç

09.45-10.00 Arşiv Belgelerine Göre Tanzimat'ın Arifesinde İstanbul'da Görülen Ölümcül Hastalıklar ve Karantina Uygulaması
By Archive Documents just before the Tanzimat Seen in Istanbul the Deadly Diseases and Practice Quarantine
Muhittin Eliaçık

10.00-10.15 Birinci Dünya Savaşı (1914-1918) Başlangıcında İstanbul'da Sağlık Hizmetleri İle İlgili Bazı Belgeler
Some Military Documents about Civilian Health Services in Istanbul in the First World War (1914-1918)
Muharrem Uçar, Serap Şahinoğlu, Adnan Ataç

10.15-10.30 İstanbul'da Zührevi Hastalıklarla Mücadele
The Struggle with the Venereal Diseases in Istanbul
İnci Hot, Elif Vatanoglu

10.30-10.45 Birinci Dünya Savaşı ve Sonrasında İstanbul'da Fuhuş, Zührevi Hastalıklar ve Mücadele Yöntemleri
Prostitution Venereal Diseases in Istanbul and the Methods to Overcome them during and after World War I
Zafer Koşlu, Sadet Altay

10.45-11.00 İşgal ve Milli Mücadele Döneminde İstanbul'da Sağlık Konusuna Kesitsel Bir Bakış
A Profile Glance at the Health Issue in Istanbul during the Occupation and National Struggle Period
Ulvi Keser

11.00-11.15	Kahve Arası – Coffee Break
-------------	-----------------------------------

11.15-12.45 İstanbul'da Tıp ve Sağlık – II Salon A
Health and Medicine in Istanbul – II Hall A

Oturum Başkanları – Chairpersons: Bayhan Çubukçu – Oya Dağlar Macar

- 11.15-11.30 İstanbul'da Meydana Gelen Salgın Hastalıklardan Ölenlere Düşürülen Tarihler
Encoding Dates of the Deaths by Endemic Diseases in Istanbul
İsmail Yakıt
- 11.30-11.45 Efrem Karanov'un Anılarında 1865 İstanbul Kolerası
Cholera of Istanbul in 1865 from the Memories of Efrem Karanov
Hüseyin Mevsim
- 11.45-12.00 Edhem Necdet'in "Kolera Tabibi" Adlı Eseri
"Doctor of Cholera" by Edhem Necdet
Sezer Erer, Ömer Düzbakar
- 12.00-12.15 Osmanlı Devletinde Kızıl Hastalığı İçin Alınan Sıhhi Tedbirler
The Health Precautions Taken by the Ottoman Empire against Scarlet Fever
Rengin Dramur, Ramazan Tuğ
- 12.15-12.30 1937'de İstanbul'da Salgın Hastalık
Epidemic at Istanbul in 1937
Sabit Duman
- 12.30-12.45 Ulu Önder'in İstanbul'daki Günleri ve Sağlığıyla İlgili Yaşanan Tartışmalar
The Great Commander's Istanbul Days and the Discussions about His Health
Elif Vatanoglu, İnci Hot

13.00-14.00 **Öğle Yemeği – Lunch**

14.00-15.30 İstanbul'da Tıp ve Sağlık – III Salon A
Health and Medicine in Istanbul – III Hall A

Oturum Başkanları – Chairpersons: Adnan Ataç – Ömür Elçioğlu

- 14.00-14.15 Site Üniversiter Eğitim-Öğretim Bütünlüğünde Tıp Eğitimi ve Öğretimi
Medical Education in the Integrity of a City University Education
Gönül Cantay
- 14.15-14.30 İstanbul Darülfünunu Tıp Medresesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi
Hükümetine Bağlandığı İlk Yıllardaki "Yeni Islahat" ve Teşkilatı (1922 -1924)
"New Reformation" and its Organization during the Early Years Istanbul
University, School of Medicine Became an Affiliation of the Government
of Turkish Grand National Assembly (1922 -1924)
Ayten Altıntaş

- 14.30-14.45 Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane ve Onun Kurucusu
Dr.Charles Ambroisse Bernard
“Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane” and its Founder Dr.Charles Ambroisse Bernard
Hülya Öztürk, Cezmi Karasu
- 14.45-15.00 Haydarpaşa Tıp Fakültesi İlk Mezunları 100. Yıl (1910-2010)
İlk Mezunlar İle Öğretim Üyelerinin Toplu Resmi ve İçlerinden Bir Hekimin İstanbul Okullarına Ait Belgeleri ve Hekimlik İcazetnamesi
100th Anniversary of First Graduates of Haydarpaşa Medical Faculty (1910-2010)
A Group Photograph of First Graduates and Staff and the Documents Related to All Schools of Istanbul and the Diploma Belonging to One of the Medical Doctors among Them
Bayhan Çubukçu
- 15.00-15.15 İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi'nin Sağlık Eğitimi ve Hizmetine Katkısının Bir Boyutu: Bursa Tıp Fakültesi'nin Kurulması
Istanbul University Istanbul Faculty of Medicine's Contribution to the Health Education and Health Care Service for a Size: Establishment of Bursa Faculty of Medicine
Teoman Atıcı, Elif Atıcı
- 15.15-15.30 İstanbul Örneğinde İспенçiyari Karışımlardan Kişiselleştirilmiş İlaça: Değişim Neden Doğrusal Değil?
Through the Example of Istanbul, Looking at the Development from Galenic Mixtures to Personalized Medicine: Why is Progress Not Linear?
Kızılca Yürür, Murat Civaner

15.30-15.45

Kahve Arası – Coffee Break

- 15.45-17.00 **İstanbul'da Tıp ve Sağlık – IV** **Salon A**
Health and Medicine in Istanbul – IV **Hall A**

Oturum Başkanları – Chairpersons: Berna Arda – Stoyanka Kenderova

- 15.45-16.00 İstanbul Kliniklerinde Kardiyovasküler Cerrahi – Tıbbi Turizm
Cardiovascular Surgery In Istanbul Clinics-Medical Tourism
Dalibor Vidic
- 16.00-16.15 Medikal Turizm: İstanbul'da Lazer Göz Cerrahisi
Medical Tourism: Laser Eye Surgery in Istanbul
Ivan Boļić
- 16.15-16.30 İstanbul'da Medikal Turizm – Plastik ve Kozmetik Cerrahi
Plastic and Cosmetic Surgery - Medical Tourism in Istanbul
Ivan Lazić
- 16.30-16.45 İstanbul'da Modern Dişhekimliği
Modern Dental Medicine in Istanbul
Jelena Tisma

4 Kasım 2010 Perşembe – November 4, 2010 Thursday

09.30-11.00 İstanbul'da Sağlık Kurumları – I Salon B
Health Institutions in Istanbul – I Hall B

Oturum Başkanları – Chairpersons: Sevgi Şar – Serap Şahinoğlu

- 09.30-09.45 İstanbul'da Bir Sinan Eseri. Haseki Darüşşifası Tasarımında Terapötik Çevresel Etkiler
A Work of Architect Sinan in Istanbul. Therapeutic Environmental Effects on the Design of Haseki Dar'us Sifa
Betül Bakır, İbrahim Başağaoğlu
- 09.45-10.00 Onyedinci ve Onsekizinci Yüzyıllarda Bazı Sultan Darüşşifaları'nın Tarihine Ait Osmanlıca Belgeler
Documents in Ottoman Turkish Language about the History of Some Sultan Hospitals in 17th and 18th Centuries
Stoyanka Kenderova
- 10.00-10.15 İstanbul'da Kurulmuş Bazı Asker Hastaneleri
Some Turkish Military Hospitals Founded in Istanbul
Doğan Ceyhan, Şükran Sevimli
- 10.15-10.30 Kırım Harbinde İstanbul Hastaneleri
Hospitals in Istanbul during the Crimean War
Mehmet Emin Cenker
- 10.30-10.45 111 Yıllık Şifahane. Hadımköy Asker Hastanesi
Hadımköy Military Hospital
Bahadır Taşçıkan, Doğan Ceyhan
- 10.45-11.00 Türk Romanında (1870-1950) Hastalıktan Sağlığa: İstanbul'da Bulunan Hastaneler ve Hava Değişimi İçin Önerilen Merkezler
Turkish Novel (1870-1950), from Disease to Health: Hospitals and Regions which are Recommended for the Climate Change in Istanbul
Mehmet Medeni Doğan, S. Dilek Yalçın Çelik

11.00-11.15

Kahve Arası – Coffee Break

11.15-12.30 **İstanbul'da Sağlık Kurumları – II** **Salon B**
Health Institutions in Istanbul – II **Hall B**

Oturum Başkanları – Chairpersons: Gönül Cantay – Berrin Okka

- 11.15-11.30 Kadın, Sağlık ve Osmanlı
Women, Health and the Ottomans
Feryal Saygılıgil
- 11.30-11.45 Geçmişten Günümüze İstanbul'da Sağlık Hizmetlerinde Hudut ve Sahiller
Sağlık Genel Müdürlüğü'nün Yeri
From Past to Present Role of the Directorate General of Health for Border
and Coastal Areas in the Health Services in Istanbul
Ahmet Zeki Hürdoğan
- 11.45-12.00 Belgelerle Adli Tıp Kurumu
Council of Forensic Medicine in the Light of Historical Documents
Ö. Bayır, Haluk İnce, C. Ekici, F. Süheyla Aliustaoğlu, Y. Yazıcı, S. Çağdır,
Caner Beşkoç, Esat Şahin
- 12.00-12.15 İstanbul Heybeliada Sanatoryumu
Istanbul Heybeliada Sanatorium
Mahmut Gürgan, Tümer Ulus
- 12.15-12.30 İstanbul Üniversitesi – İstanbul Onkoloji Merkezi
Istanbul University - Istanbul Oncology Center
Katarina Savic
- 12.30-12.45 Altay'da AIDS-Merkezi ve İstanbul'da HIV/AIDS Gönüllü Danışmak ve
Test Merkezleri Hakkında
About AIDS-Center in Altai and HIV/AIDS Information and Test Centers
in Istanbul
Lyubov An

13.00-14.00 **Öğle Yemeği – Lunch**

14.00-15.30 **İstanbul'da Sağlık Kurumları – III** **Salon B**
Health Institutions in Istanbul – III **Hall B**

Oturum Başkanları – Chairpersons: Ulvi Keser – İnci Hot

14.00-14.15 Balıklı Rum Vakfı Hastanesi ve Halk Sağlığı İçin Tıbbi ve Sosyal Hizmetleri
The Balikli Hospital of the Greek Community and Its Medical and Social
Services to Public Health

Simasko Nikola

14.15-14.30 Rus Hastanesi
Russian Hospital
Oya Dağlar Macar

14.30-14.45 1905-1939 Yıllarında Amerikan Basınındaki Haberlere Göre, İstanbul
Amerikan Hastanesi ve Uygulamalı Hemşirelik Okulu'nun Kuruluşu ve
Ayakta Tutulma Çabaları

A Study on the Foundation and Upkeeping of the American Hospital and
Nursing School in Istanbul, Based on Newspaper Accounts Appearing in
American Publishments between 1905-1939

Kızılca Yürür, Fatih Artvinli

14.45-15.00 Bulgar Hastanesi – 1902
Bulgarian Hospital – 1902
Mutlu Erbay

15.00-15.15 İstanbul'da 1910 Yılında Evlogi Georgiev Hastanesi (100 Yıl Önce)
Evlogi Georgiev Hospital in Istanbul in 1910 (A Hundred Years Ago)
Rada Banyalieva

15.15-15.30 Cumhuriyetin İlk Yıllarında İstanbul'da Sağlık Faaliyetleri, Azınlıklara
Ait Sağlık Kurumları ve İşletmeleri
Health Activities, Associations and Establishments of the Minorities in Is-
tambul in the Very First Years of the Republic
Ulvi Keser

15.30-15.45 **Kahve Arası – Coffee Break**

15.45-17.15 **İstanbul'da Sağlık Kurumları – IV** **Salon B**
Health Institutions in Istanbul – IV **Hall B**

Oturum Başkanları – Chairpersons: İlder Uzel – Mahmut Gürkan

15.45-16.00 İstanbul Hastahanelerinin Tarih Belleği, Müzeler
Museums, the Historical Memory of Istanbul Hospitals
Fethiye Erbay

16.00-16.15 Geçmişten Geleceğe: İstanbul Sağlık Müzesi
From the Past into the Future: Istanbul Health Museum
Necla Kınık, İbrahim Topçu, Gülsüm Önal, Güler Uygun, Cihan Çolak

- 16.15-16.30 İstanbul'da Kurulabilecek Anadolu Tıp Tarihi Müzesi Hakkında Görüşler
Opinions about a Museum of Anatolian Medicine can be Established at
Istanbul
Daniş Baykan
- 16.30-16.45 Müze Pedagojisi Bağlamında İstanbul Sıhhiye Müzesi
In the Context Sıhhiye Museum Istanbul Museum Pedagogy
Gülsüm Önal, Cihan Çolak, Güler Uygun, Necla Kınık
- 16.45-17.00 İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü Sayısal Kültür Arşivi İçin Kavramsal Çerçeve
Conceptual Framework for Digital Cultural Archive of Health Directorate
of Istanbul
Cihan Çolak, İbrahim Topçu, F. Gülsüm Önal, Güler Uygun, Necla Kınık
- 17.00-17.15 Bezm-i Alem Valide Sultan Vakıf Gureba Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Koleksiyonundaki Sağlık Konulu Hat Levhaları
Health Themed Calligraphy Sheets in the Collections of Bezm-i Alem
Valide Sultan Vakıf Gureba Training and Research Hospital
Zübeyde Cihan Özsayiner

5 Kasım 2010 Cuma – November 5, 2010 Friday

09.30-11.00 İstanbul'da Sağlığa Hizmet Edenler – I Salon A
Contributors on Health in Istanbul – I Hall A

Oturum Başkanları – Chairpersons: Arın Namal – Abdul Nasser Kaadan

- 09.30-09.45 Hekimbaşı Nuh Efendi ve Çalışmalarının Değerlendirilmesi
Chief Physician Nuh Efendi and Evaluation of His Work
Esin Kahya, Sevgi Şar, Adnan Ataç
- 09.45-10.00 Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği Yayınlarının Eski Anadolu Türkçesine Katkıları
Traditional Medicine Association of Merkezefendi Publications Contributions to the Old Anatolian Turkish
Emek Üşenmez
- 10.00-10.15 Akşemseddin'in Risâle Fi't-tıb ve Mâddetü'l-Hayât Adlı Eserleri Hakkında
About the Risâle Fi't -tib and Mâddetü'l-Hayât of Akshamsaddin
Ekrem Demir
- 10.15-10.30 Tanzimat Öncesi İstanbul'unda bir Mısırlı: Hasan al-'Attar'
An Egyptian in Pre-Tanzimat Istanbul: Hasan al-'Attar'
Accounts of Learning Medicine (CA. 1813)
Rainer Brömer
- 10.30-10.45 Hekimbaşı Abdülaziz Efendi'nin Kıtaâtü Nekâve Fî Tercemeti Kelimâti Boerhave Adlı Eserinde Yer Alan Nöroşürürji İle İlgili Bölümlerin Değerlendirilmesi
Evaluation of the Chapters Related to Neurosurgery in Chief Physician Abdul Aziz Efendi's Kitaatu Nekave fi Tercemeti Kelimati Boerhave
Ahmet Acıduman, Berna Arda
- 10.45-11.00 19. Yüzyıl İstanbul'unda Bir Homöopat Dr. Johann Martin Honigberger (1795-1869)
A Homeopath in the 19th Century's Istanbul:
Dr. Johann Martin Honigberger (1795-1869)
Arın Namal, Şükrü Aras

11.00-11.15	Kahve Arası – Coffee Break
-------------	-----------------------------------

11.15-12.45 İstanbul'da Sağlığa Hizmet Edenler – II Salon A
Contributors on Health in Istanbul – II Hall A

Oturum Başkanları – Chairpersons: Ayten Altıntaş – Giorgio Zanchin

- 11.15-11.30 Münif Paşa'nın "Meclis-İ Fevkalâde-i Sıhhiye Reisliği"
Münif Pasha as "Head of Extraordinary Health Commission"
İsmail Doğan

- 11.30-11.45 Ölümünün 100. Yılında Florence Nightingale'in Türkiye İzlenimleri ve Türkiye'de Bıraktığı İzler
Florence Nightingale and Her Memories about Istanbul and Turks
Zuhal Özaydın
- 11.45-12.00 İstanbul'da Belediye Başkanlığı Yapmış Hekimler
Mayor Physicians
Ayten Arıkan
- 12.00-12.15 Dr. Hasan Zühtü Nazif Bey'e Göre Hastalığın Tarifi
Description of Disease according to Dr. Hasan Zühtü Nazif
Mustafa Karatepe, Ergun Mete
- 12.15-12.30 İlk Doğum Evini Kuran, Besim Ömer Paşa'nın Kadın Sağlığı ve Haklarına Katkıları
Besim Ömer Pasha who Established First Maternity Hospital and His Contributions to Health and Rights of Women
Seyfettin Uludağ
- 12.30-12.45 Tarihten Bir Sayfa: Cumhuriyet'in İlk Milli Hemşirelik Okulu
A Page in the History: The First Nursing School of the Republic of Turkey
Hale Tosun, Serap Bulduk
- 12.45-13.00 İstanbul'un Tıp Profesörü Azerbaycanlı Ali Bey Hüseyinzade Turan
Azerbaijani Ali Bey Huseyinzade Turan Professor of Medicine in Istanbul
Ali Şamil Hüseyin oğlu

13.00-14.00	Öğle Yemeği – Lunch
-------------	----------------------------

14.00-15.30	İstanbul'da Sağlığa Hizmet Edenler – III	Salon A
	Contributors on Health in Istanbul – III	Hall A

Oturum Başkanları – Chairpersons: Zuhal Özaydın – Hanzade Doğan

- 14.00-14.15 Zeynep Hanım Konağının Son Tanıkları
Dr.Esad Şerefeddin Köprülü(1866-1942) Sergisi
The Last Witnesses of Zeynep Hanım Mansion
The Exhibiton of Dr. Esad Şerefeddin Köprülü (1866-1942)
Orhan Küçüker
- 14.15-14.30 Dr.N. Taptas. 20. Yüzyılın Başında Uluslararası Tanınmış İstanbullu Bir Kulak Boğaz Burun Mütchassısı. Modern Otorinolarinolojije Katkısı
Dr.N.Taptas. A Famous Otorhinolaryngologist at the Beginning of the 20th Century. His Contribution to the Modern Otorhinolaryngology
Lefter Ferekidis
- 14.30-14.45 Hamdi Suat Aknar (1873 - 1936): Türkiye'de Patoloji'nin Kurucusu
Hamdi Suat Aknar (1873 - 1936): Founder of Pathology in Turkey
Nilüfer Demirsoy, Alper Tunga Kökçü

- 14.45-15.00 Ord. Prof. Dr. Ahmet Refik Güran ve Bakterioloji Alanındaki Çalışmaları
Ord. Prof. Dr. Ahmet Refik Güran and His Studies within Bacteriology Field
Nurdan Kırımlıoğlu
- 15.00-15.15 Bir Tıp Bilgininin Hayatı: Ordinaryüs Profesör Tefvik Recep Örensoy
The Life of a Medical Scholar: Emeritus Professor Tefvik Recep Örensoy
Güngör Şatıroğlu
- 15.15-15.30 Dr. M.Akil Muhtar Özden'in (1877-1949) Aforizmaları Üzerine Bir İnceleme
Bir Tasnif Çalışması Denemesi
An Investigation, an Essay of Classification Study on Aphorisms of
Dr.M.Akil Muhtar Özden (1877-1949)
Ömür Elçioğlu, Alper Tunga Kökcü, Hilmi Özden

15.30-15.45	Kahve Arası – Coffee Break
-------------	-----------------------------------

15.45-17.00	İstanbul'da Sağlığa Hizmet Edenler – IV	Salon A
	Contributors on Health in Istanbul – IV	Hall A

Oturum Başkanları – Chairpersons: İbrahim Yıldırım – Rainer Brömer

- 15.45-16.00 Osmanlı Tanzimat Devri Tıp Yüksek Öğretim Kurumlarının Kurulmasına ve Gelişmesine Stefanos ve Konstantin Karateodori, Spiridon Mavrogenis, Marko Apostolidi, Sarantis Arhigenis ve Aleksandros Zoiros Paşaların Katkıları
The Contributions of the Stefanos and Konstantin Karatheodori, Spiridon Mavrogenis, Marko Apostolidi, Sarantis Arhigenis and Aleksandros Zoiros Pashas in the Establishment and Development of the Ottoman Medical Higher Schools during the Tanzimat Era
Nikolaos Ouzounoglou
- 16.00-16.15 Çanakkale Savaşları Sırasında İstanbul ve Çevresinde Tesis Edilen Hastaneler, Bu Hastanelerde Görevli Yabancı Tıp Personeli ve Hilâl-i Ahmer Cemiyeti Hastanelerinde Gönüllü Çalışan Bazı İstanbullu Hanımlar
The Hospitals Established in Istanbul and Its Surrounding During Çanakkale Wars; the Foreign Medical Staff Serving in these Hospitals; Women from Istanbul Volunteered in Hospitals of Red Crescent
Aydın Ayhan
- 16.15-16.30 1919 Sultanahmet Mitinglerinde Hekimlerin Katkıları
Efforts of the Physicians to the 1919 Sultanahmet Meeting
Kadircan Keskinbora, Sevtap Yıldırım, Fahriye Kamer-Aras
- 16.30-16.45 Prof. Dr. Bülent Tarcan (1914-1991) İstanbul Tıp Fakültesi Nöroşirürji Anabilim Dalı'nda Bir Öncü ve Dünya Çapındaki Bir Kompozitör
Prof. Dr. Bülent Tarcan (1914-1991) A Pioneer and a Worldwide Composer at Istanbul Faculty of Medicine Department of Neurosurgery
Öztan Öncel

- 16.45-17.00 Ülkemizde Anestezinin Gelişiminde Prof. Dr. Sadi Sun'un Katkıları
Contributions of Prof.Dr. Sadi Sun for the Development of Anasthesia in Turkey
Saffet Karaca, Ziya Salihoğlu, İbrahim Başağaoğlu
- 17.00-17.15 Bilim Adamı, Şair, Ressam, Yazar ve Edirne Tıp Fakültesi Kurucu Dekanı
Prof. Dr. Suat Vural
Prof. Dr. Suat Vural. A Scientist, a Poet, a Painter, an Author and the Founder
Dean of the Faculty of Medicine, in Edirne
Mehmet Ağırgan
- 17.15-18.30 **İstanbul'da Sağlığa Hizmet Edenler – V Salon A**
Contributors on Health in Istanbul – V Hall A

Oturum Başkanları – Chairpersons: Öztan Öncel – Seyfettin Uludağ

- 17.15-17.30 Ord. Prof. Dr A. Süheyl Ünver'in 20. Yüzyılda Yazdığı "Tıbbi Deontoloji
Derslerinden Kısa Bahisler" Kitabında Hasta-Hekim İlişkisindeki Gelişmeler
The Developments in the Patient-Physician Relationship in Senior
Prof.A.S.Ünver's Book "A Brief Discussion of Medical Deontology Clas-
ses" Written in 20th Century
Ayşegül Demirhan Erdemir, Hanzade Doğan
- 17.30-17.45 İstanbul'dan Şark Çıbanı ve Tedavisi ile İlgili Küçük Bir Kitap ve Önemi
A Small Book on Therapy of Oriental Sore with Diathermy from Istanbul
and its Importance
Ayşegül Demirhan Erdemir, Sezer Erer
- 17.45-18.00 Alman Rönesansı: İstanbul Tıp Fakültesinin Kuruluşunda ve Gelişiminde
Alman Bilim Adamları
German Renaissance: German Scientists at the Establishment and Advan-
cement of the Istanbul Medical Faculty
Selman Yaşar
- 18.00-18.15 "Modern Cerrahi ve Nöroşirurji" Dergisi (1936-1947) ve Plastik Cerrahi-
ye Kazandırdıkları
"Modern Cerrahi ve Nöroşirurji" Journal in Turkish History of Medicine
by Op.Dr.Cafer Tayyar Kankat (Review of Plastic Surgical Approaches in
This Journal)
İbrahim Yıldırım, Hakan Ertin
- 18.15-18.30 Tıp Tarihi Alanındaki Değişim İçin Bir İzlek: Türk Tıp Tarihi Kongreleri-
nin İstanbul'dan Türkiye'ye Yayılması
Tracking Change in the Field of Turkish Medical History: The Move of the
Congress for Turkish Medical History from Istanbul to the Anatolian Cities
Kızılca Yürür, Murat Civaner

19.30

Akşam Yemeği ve Boğaz Gezisi
Gala Dinner and Bosphorus Tour

5 Kasım 2010 Cuma – November 5, 2010 Friday

09.30-10.45 **Bizans Döneminde Tıp – I** **Salon B**
Byzantine Medicine– I **Hall B**

Oturum Başkanları – Chairpersons: İsmail Yakıt – Murat Civaner

- 09.30-09.45 Bizanslı Hekim Yazarlar ve Bizans Tıbbı
Byzantium Physicians and Byzantium Medicine
İlter Uzel
- 09.45-10.00 Bizans'ta Hekimlik
Medicine in Byzantium
Pervin Somer
- 10.00-10.15 Bizans'ta Sağlık-Temizlik ve Hastane İşİ
Health and Hospital Case in Byzantium
Nazile Memmedova
- 10.15-10.30 Bizans Döneminde Tıbbi Belgeler
Written Medical Documents in Byzantine Time
Marija Petroviç
- 10.30-10.45 İstanbul'un Coğrafi Özellikleri ve Bizans Tıbbına Katkıları
Geographical Features of the Istanbul (Constantinople) and Contributions
to the Byzantine Medicine
Şükran Sevimli, Doğan Ceyhan

11.00-11.15	Kahve Arası – Coffee Break
-------------	-----------------------------------

11.15-12.30 **Bizans Döneminde Tıp – II** **Salon B**
Byzantine Medicine– II **Hall B**

Oturum Başkanları – Chairpersons: İbrahim Başağaoğlu – Hakan Ertin

- 11.15-11.30 Bizans Döneminin Ünlü Hekimleri
The Famous Physicians in Byzantine Period
Sıdıka Bulduk, Emre Özgür Bulduk
- 11.30-11.45 Aeginali Paul: Bizans Döneminde Ünlü Bir Cerrah ve Tıp Doktoru
Paul of Eagina: Most Reknown Byzantine Physician and Surgeon
Berrin Okka
- 11.45-12.00 IV-VII. Yüzyıllarda Bizans Doktor-Ansiklopedicilerin Tıp Bilgilerinin
Gelişimindeki Rolü
The Role of Byzantine's Encyclopedic Doctors in IV – VII Centuries in
Advancing of Medical Knowledge
Elvira Latifova

- 12.00-12.15 Bizans Döneminde Hastaneler
Hospitals in Byzantine Time
Vladimir Ivanoviç
- 12.15-12.30 Bizans Döneminde Konstantinopolis’de Yüksek Tıp Eğitimi
Higher Medical Education in Constantinople in the Byzantine Era
Yegane Güzelova

13.00-14.00 **Öğle Yemeği – Lunch**

- 14.00-15.30 **Geleneksel Tedaviler ve Şifalı Sular – I Salon B**
Traditional Treatments and Healing Waters– I Hall B

Oturum Başkanları – Chairpersons: Mebrure Değer – Elif Atıcı

- 14.00-14.15 Osmanlılardan Günümüze İstanbul’da Halk Tıbbı ve Geleneksel Tedaviler
From the Ottoman till Today Folk Medicine and Traditional Treatments in
Istanbul
Nurettin Aksakal
- 14.15-14.30 İstanbul’da Sağlık/Hastalıkla İlgili Bazı Geleneksel Uygulamalar, Değer-
lendirmeler ve Değişler
Some Traditional Applications, Evaluations and Expressions about He-
alth/ Disease in Istanbul
Alparslan Santur
- 14.30-14.45 Lale Devri’nin Tabibi Mehmed Aşkî’nin Çiçek Kitapları ve Çiçeğin Sağ-
lığa Yararları
Mehmet Askhî’s Flower Books, Doctor of Tulip Period, and the Advanta-
ges of the Flowers to Health
Candan Nemlioğlu
- 14.45-15.00 İstanbul’un Kaybolan Şifalı Suları
The Healing Waters Lost in Istanbul
Mebrure Değer
- 15.00-15.15 İstanbul’da Bizans ve Osmanlı Dönemlerinde Su-Sağlık İlişkisi
Byzantine and Ottoman Istanbul in the Water-Health Relationship
Fatih Elcil
- 15.15-15.30 Leisure, Pleasure and Health: Gardens and Well-being in Istanbul of the
16th and 18th Centuries
Eğlence, Zevk ve Sağlık: 16. ve 18. Yüzyıllarda İstanbul’da Bahçeler ve
Refah
Miri Shefer

15.30-15.45 **Kahve Arası – Coffee Break**

15.45-17.00 **Geleneksel Tedaviler ve Şifalı Sular – II** **Salon B**
Traditional Treatments and Healing Waters–II **Hall B**

Oturum Başkanları – Chairpersons: Rengin Dramur – Mehmet Emin Cenker

- 15.45-16.00 İstanbul ve Manevi Sağlık
Istanbul and Moral Health
Naile Süleymanova
- 16.00-16.15 Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesine Göre İstanbul'daki İnanca Dayalı Şifa Yerleri
According to the Books of Travel of Evliya Celebi to the Curative Places in Istanbul which are Religion Oriented
Mehmet Aydın
- 16.15-16.30 İstanbul Mevlevîhânelerinde Şifa Arayışı İçin Uygulanan Yöntemler
Methods of Therapy for Healing in the Whirling Dervish Halls in Istanbul
A. Hümeyra Aslantürk
- 16.30-16.45 Osmanlı Yazılı Kaynaklarından Günümüz İstanbul'una Müzikle Tedavi
Music Therapy from Written (Documented) Ottoman Sources to Today's Istanbul
Haşmet Altınölçek
- 16.45-17.00 Geleneksel Tıp: İstanbul'da Koruyucu Tıp ve Homeoterapi
Traditional Medicine: Preventive Medicine and Homeotherapy in Istanbul
Milica Bejlin
- 17.15-18.30 **Poster Tartışması** **Salon B**
Poster Discussion **Hall B**

Oturum Başkanları – Chairpersons: Betül Bakır – Sezer Erer

- P.1** Fatih Sultan Mehmet Döneminin Ünlü Hekimi Şerefeddin Sabuncuoğlu'nun Başyapıtı Cerrahiyetü'l-Haniyye (İmparatorluk Cerrahisi) ve İçindeki Minyatürlerin Önemi
Famous Physician Şerefeddin Sabuncuoğlu's Masterpiece Entitled Cerrahiyetü'l-Haniyye (Imperial Surgery) and the Importance of the Miniatures inside of it during the Period of Fatih Sultan Mehmet
Banu Akgün, Emre Özgür Bulduk
- P.2** Dioskorides'in İstanbul'a Mirası: Kitabı'l-Haşayiş (Materia Medica)
Dioskorides's Bequest to Istanbul: Kitabı'l-Haşayiş (Materia Medica)
Daniş Baykan
- P.3** İstanbul Sağlık Müzesi Kütüphanesi ve Yeniden Kuruluş Çalışmaları
Istanbul Health Museum Library and Re-establishment Study
Güler Uygun, İbrahim Topçu, Gülsüm Önal, Necla Kınık, Cihan Çolak
- P.4** Polonyalı Seyyahların Hatıralarının Işığında 19. Yüzyıl İstanbul'unda Salgın ve Karantina
Epidemic and Quarantine in Nineteenth-Century Istanbul in the Light of the Memories of Polish Travellers
Grazyna Zajac

- P.5 I. Dünya Savaşı Arifesinde Hilal-i Ahmer Cemiyeti'nin Ambulans Alımı Hakkındaki Yazışmaları
Red Crescent Society Correspondence about Ambulance Purchase on the Eve of World War 1
Hasan Erbay, Sultan Alan, Selim Kadıoğlu
- P.6 İstanbul'da Ebelik Eğitiminin ve Mesleğinin Tarihsel Gelişimi
Historical Development of Midwifery Education and Profession in Istanbul
Nevin Utkualp, Hicran Yıldız
- P.7 İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nin Edirne Tıp Fakültesi'nin Kuruluşundaki Rolü
The Role of Cerrahpasa Medical School in the Foundation of Edirne Medical School
Nilifer Gökçe
- P.8 İstanbul Kütüphanelerindeki Tıbbi ve Edebi Yazmalarda Yer Alan Doğum Minyatürleri
Miniature Paintings of Childbirth in Handwritten Manuscript in Istanbul Libraries
Oya Ögenler, Selim Kadıoğlu, İlder Uzel
- P.9 “Anlatan: Cemil Topuzlu, Yazan: Sabih Alaçam”:
“80 Yıllık Hatıralarım”ın İlk Versiyonları
“Narrator Cemil Topuzlu, Writer Sabih Alaçam”:
Early Versions of Historical Memories of a Great Turkish Surgeon
Selim Kadıoğlu, Tamer Akça, Funda Kadıoğlu

19.30

**Akşam Yemeği ve Boğaz Gezisi
Gala Dinner and Bosphorus Tour**

6 Kasım 2010 Cumartesi – November 6, 2010 Saturday

**İstanbul Gezisi – Istanbul Sight-Seeing Tour
Historical Places of Istanbul**

KONAKLAMA BİLGİLERİ / ACCOMMODATION

HOTEL LİNDA

www.istanbulhotellinda.com

Tek kişi 40 Euro

Çift kişi 60 Euro

Tel : 0212 517 28 50 – 52

Adres : Büyük Haydar Efendi Sok. No: 22, Beyazıt-İSTANBUL

E-mail : info@istanbulhotellinda.com

BARCELÓ SARAY

www.barcelosaray.com

Tek kişi 75 Euro

Çift kişi 90 Euro

Tel : 0 212 458 98 00

Adres : Yeniçeriler Cad. No: 85, Beyazıt-İSTANBUL

E-mail : saray@barcelo.com

CANKURTARAN ÖĞRETMENEVİ

www.cankurtaranogretmenevi.com.tr

Oda Fiyatı 80 TL

Adres : Kenedy Caddesi Ahırkapı Sokak No:9 Eminönü İstanbul

Tel : 0212 517 24 11

0212 514 58 93

BAHÇELİEVLER ABİDİN PAK ÖĞRETMENEVİ

www.bahcelievlerabidinpakogretmenevi.com.tr

Tek kişi 55 TL Kamu Personel 45 TL

Çift kişi 110 TL

Tel : 0212 502 24 11

Adres : Talatpaşa Cad. No: 38, Bahçelievler-İSTANBUL

NOT : Konaklama için başvurular katılımcılar tarafından kişisel olarak yapılacaktır.

NOTE : Requests for reservation should be made by e-mail or fax to the hotels or guest-houses.

